

ANNUAL REPORT

STATEMENT

(CAN ELGİZ)

DIRECTOR'S FOREWORD

From Zero to One

It has been almost a year since Proje4L took off with its Inaugural exhibition "Becoming a Place." It was a grueling year for everyone. The whole country was (and still is) on life-support. Years of populist and Inexcusable ways of governance could no longer be endured. To start up a museum in these times - as the saying goes here - is like "selling snails in the Muslim quarters." Fortunately, the last year disproved the cliché as our visitors and associates were overwhelmingly supportive of the museum initiative.

A few years ago, I edited a magazine query, which discussed the issue of creating a contemporary art museum in Istanbul. Bart de Baere, a curator colleague had deftly answered, "Although, a contemporary art museum may not be necessary for any culture, it is certainly a most efficient tool for all cultures." He was right, and the arrival of Proje4L has helped stimulate the contemporary art scene in the city. In addition to exhibitions and performances, Proje4L was able to host lectures by some of the most prominent makers of contemporary exhibitions, and contribute to the normalization relations between here and there.

There are however many issues to consider, other than having a shelter for contemporary art. What are walls and floors after all? A building is just a shell. So, how do you operate a contemporary art museum in a city that has not had an operational modern museum? Do you take the great divide with the past as a historical fact not worth negotiating? How do you cope with the pressures of not having institutions that bear witness to the memory and reassessment of its resident production? How do you reimagine a museum in a city where the idea of a museum is about stockpiling cultural artifacts, predominantly for tourists? In short, how do you make a museum in a city, where museums were mausolea? How do you explain that a museum need not have a collection of artifacts, but cannot do without a collection of exhibitions and ideas? Finally, how do you pursue the complex negotiation of rethinking the museum's existence as both a cosmopolitan institution and its placedness, to its immediate as well as distant community, with novelty, dedication and professionalism?

At a time when companies brand their cultural initiatives under corporate identities, Proje4L did not originate under the founder's name. Nevertheless, the unwavering support of our founder was and still is critical. The institution will grow with a family of supporters in the near future to maintain a secular program.

We have a responsibility to present work that is critical of the society and/or not in line with populist and neopopulist notions of art, or accepted and favored truths. Institutions must act as specific filters between the work and the public, but the filters must be solely for the necessity and distinction of the artistic proposal. We do not distinguish between national and international, local

and global. We only hope to foster openness to new ideas and art without dogmas about what is correct or acceptable, and encourage experimental curatorial approaches to the way the contemporary visual arts are presented. Institutions like ours must support the arrival of anti or proto-institutions and initiatives instead of keeping them at bay. If contemporary art is to prosper and become much more inclusive in this city, it will become so with amicable collaboration.

I can only be grateful to our family of initial and ongoing supporters as well as the supporters of our exhibitions.

VASIF KORTUN

MÜZE ETKİNLİKLERİ

Güncel sanatı topluma taşımayı amaçlayan Proje4L için sergi kavramı müzenin gündeminde her zaman önemli bir yer tuttu. Bu çaba dahilinde sadece ismi duyulmuş sanatçılara değil, müzenin prensibi doğrultusunda yerli ve yabancı genç sanatçılara da yer verdi. Ayrıca, Proje4L her sergi için hazırladığı basılı malzemeyi de müze ziyaretçilerine sundu.

Eylül 2001'den bu yana, müze toplam 5 sergi, 15 konferans ve 5 defa da performans, konser gibi çeşitli etkinliklere yer verdi. Tüm bir sene boyunca Proje4L'yi toplam 7400 kişi ziyaret etti. Gelenlerin 820'si konferanslara, 440'ı da küratör ve müze yönetmeni Vasif Kortun'un rehberliğinde gerçekleştirilen sergi turlarına katıldılar.

Sergiler:

Yerleşmek (21 Eylül 2001- 1 Aralık 2001)

SANATÇILAR

Hüseyin Alptekin

Can Altay

Halil Altındere

Tina Carlsson

Esra Ersen

Erik Göngrich

Hakan Gürsoytrak

Gülsün Karamustafa

Aydan Murtezaoglu

Bülent Şangar

Oda Projesi

Türkiye'deki güncel sanatın ana damarlarından biri, eviçi (mahrem) ve sokak (dışarı) arasındaki gerilimden beslenir. Art arda gelen travmaları aynı anda yaşayan bu coğrafyada, "özel" ve "kamusal" olanın, Batı Avrupa'da yapılandırıldığı gibi ikililik üzerinden tarif edilmesi olası değildir. İkiliğin tarifi için, kullanılan terimlerin, karşıt, karşılıklı ve uygulanabilir olması gerekir. Oysa, bu coğrafyada "kamusal," "public" sözcüğünün türkçesi değildir. "Private"a karşılık olarak ise "özel" yerine "ev içi/mahrem" gibi terimlerin uyarlanması da farklı bir olgudan söz edildiğini imler. Tariflerimizi eksikliklere (örneğin doğunun, batının eksikliği gibi tanımlanması) ve önceden verilmiş referans noktalarına (özel-kamusal) göre yapmak yerine, farklı durumları ifade eden yeni terimleri kısırtmak gerekir.

"Yerleşmek", coğrafyanın, kentleşmenin ve farklı tarihlerin bilinçli ya da bilinçsiz olarak ne tarz bir üretimi zorladığıyla ilgilenmedi, burada önemli olan, farklılık gösteren üretim tarzlarının bize yaşam hakkında ne tür ipuçları verebileceğiydi.

Özel mekanın, kamusal olanın yararına arındırılması (Avrupa sosyal demokrasisi ve refah toplumu) ve kamusal mekanların gün geçtikçe özel mülkiyetin denetimine devredilmesi ve küresel kentlerde başgösteren deneyim ekonomileri üzerine söylenecek çok şey var. Ama, başka sorunsallar da söz konusu: Sokak ve eviçi; kırsal kesimin ani ve uzak erimli kentleşmesi; geleneksel kültürlerin kentsel üsluplara olan direnci ve verili kentsel düzeni bükmesi; müslüman ya da tutucu-egemen kentsel düzenin kendine özgü oluşumu gibi... Bu ve bunun gibi olgular, nesnelere trafiğinin dokusunu ve bedenın sosyal alandaki düzenlenme ve denetlenme biçimlerinin de belirleyicileridir.

"Yerleşmek", Türkiye'den ve Türkiye bağlamında çalışmış olan sanatçılardan bir dizi yapıt ve öneri sundu. Serginin damarları, evin ve sokağın maddi düzenlenişindeki değişim, iç ve dış göçler, kanun dışından ziyade, kanun karşısı kapitalizmin, dolayısıyla öteki küreselleşmenin coğrafyası, kendiliğinden düzen, verili düzene uyum sağlama ve geleneklerin sürdürülmesindeki sorunsallar; görselliğın inşası ve son olarak da kamusal mekanın sahiplenme biçimleriydi.

VASİF KORTUN

Yeniden Bak (21 Aralık 2001- 23 Şubat 2002)

SANATÇILAR:

Gülçin Aksoy (İstanbul)
Nancy Atakan (İstanbul)
Ergin Çavuşoğlu(Londra)
Cengiz Çekil (İzmir)
Kutlu Gürelli (Ankara)
Borga Kantürk (İzmir)
Servet Koçyiğit (Amsterdam)
Hakan Onur (İstanbul)
Serkan Özkaya (İstanbul)
Şener Özmen (Diyarbakır)
Neriman Polat (İstanbul)
Hale Tenger (İstanbul)
Erdem Yücel (Ankara)
Oda Projesi

“Yeniden Bak” sergisinin sunduğu en belirleyici olgu, yapıtlarda kendimizi bulabilme olasılığıdır. Artık sadece geleceğe değil, yaşadığımız güne de kuşku içinde bakıyoruz. Varoluşlarımızın kırılabilirliği, her an silinebilirliği, şeylerin elimizden kayabileceği olması, sahip olduğumuza tutunma duygusu, empati (özdeşleşim) güncel sanat üretiminin de odaklandığı bir konu.

Yeniden bakmalı, çünkü ilk görünenin ardında başka bir katman, başka bir hikaye yatıyor olabilir. Örneğin 68 kuşağından Cengiz Çekil’in İşleri, serginin bütünüyle bizim aramızda, durdurulmuş bir zaman dilimi olarak mihlanmış durumda. Yeniden bakmalı ama nereye? Bir yapıt neyi bitirip, başlatır? Servet Koçyiğit’in “Sıcak Havlu”sunda saklanan, korunan, gündelik hayatın içinden süzülen nedir; Borga Kantürk suratsız portrelerinde kimin anısını kapatmaktadır ya da bu kişisel bir eylem midir?

Yeniden Bak'mak, Nancy Atakan'ın, yıllar önce yaptığı kent suluboyalarındaki mekanların, 2001 yılında fotoğrafını çekmesi gibi ya da Gülçin Aksoy'un ana rahmi seviyesinden çektiği videoda, başdöndürücü bir şekilde, modern apartmandan, garip bir kent manzarasına beşikteymişcesine sallanarak bakması gibi; Ergin Çavuşoğlu'nun tuvalindeki sahilde, atışa hedef olan balonların direnci (balonlar patlamış ama hâlâ şişkinler, az önce, şu an ve sonrası); Hakan Onur'un "Şems-i Terbiye"sindeki ışık geçiren, korunaksız, delikli şemsiyeler ya da Hale Tenger'in "Sirkülasyon"undaki beş ekranda, yavaşlatılan ve tekrarlanan sirk sahnelerindeki sıkıntı, denetim, eğitilmiş biteviyelikte şiddetin açığa çıkması gibi... Yeniden Bak, Erdem Yücel'in kazıp içine girdiği çukur performansı videosunda ve Şener Özmen'in "tek üretim biçimi olarak kitap" olgusunu seçtiği varoluşta yaşam buluyor. Ya da Neriman Polat'ın görüntülerinde herşeyin silindiği ve yeniden kurulduğu evrende...

Peruk Takan Kadınlar (1 Mart 2002- 28 Mart 2002)

Bugüne kadar dünyanın birçok önemli sanat merkezinde gösterilen "Peruk Takan Kadınlar" görsel sanatların geliştirdiği söylem üzerine oturtulmuş ve buna göre üretilmiş, dört bağımsız birimden oluşan bir video projeksiyon enstalasyonu. 45 ile 60 dakika arasında değişen sürelerle sahip bu birimler dört ayrı projeksiyonda duvara yansıtılarak yan yana getiriliyor. Kutluğ Ataman'ın Türkiyeli dört kadınla görüşüp videoya kaydettiği yapıtta kadınlar ayrı ayrı, nerede, ne zaman, neden, nasıl peruk taktıklarını anlatırken peruk bir nesne olarak anlatım biçiminde başrolü oynuyor. Ataman, peruk takma olgusunu

görünüm değiştirmeyi, seçilmiş bir kimliğin yaratımını ya da verilii durumdaki bir diğer kimliği maskeleymeyi konu alan bir mecaz olarak ele alıyor. Her dört örnek de, kimlik üretiminin genelleştirilmiş ve tarihsel anlamda sabitlenmiş biçimlerinin ötesine taşıyor. İzleyiciyi, toplumsal cinsiyet ve toplumun uyguladığı baskı üzerine yeniden düşünmeye çağırıyor.

4 KADIN VE KİMLİKLER

“Peruk Takan Kadınlar”daki karakterler ne üretilmiş karakterler, ne de büyük hakikatlerin sunumuna girişiyorlar. Dile getirdikleri kişisel mitolojilerin, tam olarak hayali veya tam tersi tepeden tırnağa şahici olduğu söylenemez. Yaşamdan büyük bir ölçeğe yansıtarak ortaya serildikleri için, bu mitolojiler izleyiciyle görsel olmaktan öte bir ilişkiye geçiyor.

12 Mart sonrasında, ‘Hostes Leyla’ ismiyle anonimleştirilen Melek Ulagay kaçma, saklanma, korku ve güvenlik anlamındaki ekstrem hikayesinde başka bir kimliğe bürünmek amacıyla peruklu bir yaşama başlıyor. Gazeteci Nevval Sevindi, kemoterapi sonucu uğradığı geçici saç kaybı sonucunda peruk üzerinden kadın kimliğini muhafaza etmeye, toplumsal alanda yeniden tarif etmeye ve netleştirmeye çalışıyor. Türbanlı öğrenci, okuduğu üniversite kurumunca uzaklaştırılmaktan korktuğu için kurallar karşısında seçim yapmak zorunda kalıyor. Psikolojik ve sosyolojik bölünmeye rağmen, yasaklama ve baskı altında kalma sonucunda kendini gizleme ihtiyacı duyuyor. ’80 askerî darbe ertesinde, cinsel kimliği uğruna mücadele eden sosyalist ve feminist transseksüel Demet Demir ise fuhuş sektöründen geliyor ve ayakta kalabilmek için peruğa sığınıyor.

ÇEŞİTLİ İŞLEVLERİYLE PERUK VE BİR TÜRKİYE COĞRAFYASI

“Peruk Takan Kadınlar”da peruk çeşitli işlevler üstleniyor: Örneğin Hostes Leyla ve üniversitede okuyan dindar kız için görünüşlerini değiştirmekte kullandıkları bir araç; bastırılan, soruşturulan ya da reddedilen kimlikleri saklayan bir eşya. Yapıtta aynı zamanda, peruğa “gerçek” ve önemli bir şeyin, eksikliği toplumsal düzlemde kusur gibi algılanan saçın yokluğunu telafi etmek için de başvuruluyor. Saçın İadesini İstemeye ve onu sahiplenmeye yönelik bu girişimler toplumsal cinsiyetin seçimi ve üretimine İşaret ediyor. Polisın travestilerde aşağılayıcı bir kayba yol açan saç kesme uygulamaları ya da kamusal mekanlarda türban ve başörtüsü takılmasını yasaklanması gibi örnekler de toplumsal cinsiyetin kurumsallaştırılması ve bireyin bedeni üzerinde gerçekleştirilen toplum mühendisliği gibi şiddet biçimlerini açığa vuruyor. Sonuçta, bütün projeksiyonlar yan yana dizildiğinde, seyrettiğimiz kişisel öyküler, bir coğrafyanın İdeolojik ve tarihsel manzarasını ortaya koyuyor.

İlk olarak Harald Szeemann’ın küratörlüğünü yaptığı Venedik Bienali’nde (1999) gösterilen “Peruk Takan Kadınlar”, ardından Lux Gallery, Londra’da (2000), Cranbrook Museum of Art, Detroit’de (2000); Enter Gallery, City Museum of Art, Helsinki’de (2001); Lehmann Maupin Gallery, New York’da (2001) ve Tensta Konsthall, Stockholm’da (2001-2002) İzlendi.

Dur BİR Dakika: Anlatı Olarak Resim
(5 Nisan 2002- 15 Haziran 2002)

SANATÇILAR:

Vanessa Baird
Björk S. Björksson
Niklas Engvall
Robert Lucander
Elina Merenmies
Milla Toivanen
Lene Varing Jensen

KÜRATÖRLER

Mika Hannula
Kari Immonen

“Dur BİR Dakika: Anlatı Olarak Resim” NIFCA (Nordic Institute for Contemporary Art) İşbirliği ile Proje4L’de genç kuşaktan gelen kuzeyli sanatçılara yer verdi. “Dur BİR Dakika” gezici sergilerinin bir ayağı olarak gerçekleşen “Anlatı Olarak Resim”de, sosyal ve diğer gerçeklikler üzerine yorumda bulunan ve yapıtlarında anlatısal içeriği görünür bir biçimde ortaya çıkaran sanatçıların “figüratif resimler”i sunuldu. Hikayeler anlatan bu resimler, izleyicinin çevresiyle ve yaşamla olan ilişkisinden söz ederken aynı anda buna olanak tanıdılar.

Sergide yer alan sanatçılar, resmin sınırlarını genişletmek ya da aşmaya çalışmak yerine, geleneksel resmin parametreleri içinde çok yönlü araştırmalar yapmaktalar. Son yıllarda resim sanatının gittikçe yayılan alanının sunduğu sınırsız olanakların görünür kılındığı çok sayıda sergi yapıldı. Gün geçmiyor ki bir eleştirmen resim

sanatının bittiğini ya da yeniden doğduğunu iddia etmesin. Oysa resim direnerek her gün varlığını yenilemekte. Özellikle, resim geleneğinin yoğun olduğu Türkiye’de, Kuzey Ülkelerinden gelen farklı önermelerin ve bakışların Proje4L’de sergilenmiş olmasının, İstanbul İzleyicisi için önemi büyüktür. “Dur bir Dakika” sergileri, resmin sorunsalları ve olanaklarına değinmenin çeşitli yollarını inceleyerek bir tartışma platformu oluşturdu. Sergi, resmi oluşturan malzemenin sınırlarını genişleten veya daraltan yapıtları sunmaktan çok, “resmin ta kendisi” ile yüzleşmenin farklı yollarını irdeleyen bir yol seçti.

İmgelerin sürekli hareket halinde olduğu bir kültürün içinde durağan İmgenin anlamı nedir? Foucault’ya göre dünyanın kaydı, Yve-Alain Bois’ya göre ise insanlığa, tarih içinde hareket etme kabiliyetini yeniden kazandıracak yaşamsal bir unsur...

Arne Jacobsen (19 Haziran 2002 - 10 Ağustos 2002)

20. yüzyılın en önemli Modern mimar ve tasarımcılarından Arne Jacobsen’in (1902-1971) yüzüncü doğum yılı kutlamaları çerçevesinde düzenlenen bu sergi, 19 Haziran - 10 Ağustos 2002 tarihleri arasında Proje4L, DDC (Danish Design Centre), DCA (Danish Design Centre for Architecture), İstanbul Danimarka Başkonsolosluğu, İstanbul Danimarka Ticaret Ataşeliği ve İKS (Danish Secretariat for International Cultural Relations) işbirliği ile izlenime sunuldu.

20. yüzyılın tasarımına silinmez bir etki bırakan Arne Jacobsen, yalnızca yüzüncü doğum yılı nedeniyle gündeme getirilmedi. Onun önemi, tasarladığı endüstri ürünleri,

mobilyaları ve mîmarî yapılarıyla Modernizm'in en önemli karakterlerinden biri olmasından da kaynaklanıyor. Jacobsen'in yapıtlarını ve tasarım felsefesini anlamak Modernizm'i anlamakla örtüşüyor bir anlamda. 'Arındırılmış' bir biçimle çalışan Jacobsen'in etkilerini, izlerini günlük yaşamımızın her alanında, beğendiğimiz nesnelere tasarımında görmemiz mümkün.

Sergi izleyenlere, mîmarî ve tasarım anlayışının ardındaki Arne Jacobsen'i tanıma olanağını sunarken; Arne Jacobsen'i bir yanda hiçbir detayın önemsiz olmadığını düşünen ısrarcı, mükemmelliyetçi bir modernist, diğer yanda ise doğa tutkunu bir bitkibilimci yönünü de gözler önüne serdi.

Serginin önemli bir özelliği de DDC (Danish Design Centre) "Mihenk Taşları & Yaprak Dökmeyenler" gezici sergide yer alan bilgilendirici panoların da sergiye katılmasıdır. Bu panolarda, mîmar ve tasarımcı Arne Jacobsen'in başlıca altı mîmarî yapıtı ve önemli tasarım klasiklerinin tanıtımları bir araya geldi. 'Mihenk taşları' ve 'yaprak dökmeyenler' hakkında tüm açıklayıcı bilgileri 8 pano eşliğinde müze ziyaretçilerine sunuldu.

Arne Jacobsen'in tasarım felsefesi hemen hemen bir anti-felsefe olarak çıkıyor karşımıza: **"Eğer bir felsefem varsa o da çizim masasında oturmadır."**

KOLLEKSİYON

Kendi koleksiyonunu zamanla genişletmeyi hedefleyen Proje4L'ye, 2001 Eylül'den itibaren yapılan bağışlar:

Hüseyin Alptekin "Mental Moments" 1/3 edisyon

Gülsün Karamustafa "Stairway" video 1/3 edisyon

Servet Koçyiğit "Hot Towel"

Halil Altındere "I Like Pop Art"

ANKET

CONSULTANCY PROFILE

P4L'S CONSULTANCY

Activities

MEKAN KULLANIMI

Proje4L, sergi esnasında veya sergi aralarında tanıtım çekimleri için mekan kullanımı konusuna sıcak yaklaştı. Geçen seneden bu yana Mudo Katalog ve Elle dergisi moda çekimlerini müzede gerçekleştirdiler. Proje4L bu yaklaşımını bu sene de sürdürecektir.

BULUŞMA NOKTASI

ETKİNLİKLER

Konferanslar

Erden Kosova; 31 Temmuz 2002

Jérôme Sans; 23 Temmuz 2002

Francesco Bonami; 17 Temmuz 2002

Ayşe Erkmen; 2 Temmuz 2002

“Küratörler ve Sanatçılarla; Dur Bir Dakika”; Mİka Hannula, Robert Lucander, Milla Toivanen, Şebnem Soner ve Leyla Gediz; 6 Nisan 2002

“Video Sanatı: Dökümanter mi, Mökümanter mi?”; Vasıf Kortun, Tuna Erdem, Erden Kosova; 26 Mart 2002

Dan Cameron; 23 Mart 2002

“Sözel Tarih / Resmî Tarih ve bir Türkiye Manzarası”; Ayşe Durakbaşa, Nevval Sevindi; 19 Mart 2002

“Özneler Konuşunca”; Ruşen Çakır, Melek Ulagay, Demet Demir; 12 Mart 2002

“Sanatçı ve İzleyicisi”; Kutluğ Ataman, Fatih Özgüven; 5 Mart 2002

“Periferi’den Merkeze Akan Sanat”; Şener Özmen; 7 Aralık 2001

Şener Özmen konuşmanın içeriğiyle ilgili şunları söylüyor:

“Ne Şizo-Defter, ne Tracey Emin’in Öyküsü, ne Sanatçının Üç Gün Önceki Sağduyusu ne de Manifesta Cinayetleri tarihsel bir istikrarın göstergesi olabilirler. Bir saplantının, üstelik bir hayli gerilere giden bir saplantının, sanatçının

dİLİNDE yarattığı hasardan söz etmek gerekecek belki de. Yersiz olduğunu bildiğim ama etkisinden kendimi bir türlü kurtaramadığım düşünce: SANAT! Bilincimin takılıp kaldığı, kurtulamadığı, düzeltilmediği yanlış bir tasarım olarak SANAT! Ve bir sapma olarak SANAT! İşte benim çalışmalarımın ana gövdesini oluşturan düşünce! Özel Bir Gün sergisinden (1999) bugüne, yaşadığım ve bağlandığım periferiden, merkeze kaydırduğım, naklettiğim ne varsa, bilinç-dışı bir eylemin sonucu olarak etiketlemek gerekecekti hepsini! Şizo-Defter, Asım Kızılkaput'un dünyasıydı. Tracey Emin'in Öyküsü, Abdülhakî Readymade'in. Sanatçının Üç Gün Önceki Sağduyusu'nda merkezden bir grup sanatçıyı (Vahit Tuna, Halil Altındere, Canan Şenol, Serkan Özkaya, Elif Çelebi), bir küratörle (Vasıf Kortun) birlikte Hasankeyf'e taşıyan bir Şener Özmen, Manifesta Cinayetleri'nde gezegendeki tüm sanatsal bilgiyi yok etmeye yemimli bir Dada Brener sapması vardı. Periferiden baktığımda nasıl görüyordum? Neyi görüyordum? İşte konferansın da sorusu bu! Periferiden merkeze akarken sanat, ne oluyordu? Bir şizo-dil, sadece bir şizo-dil olarak mı anlaşılmalı veya kabul görmeliydi? Bir sapma olarak sanat, daha ne kadar sürecekti? Ben, daha ne kadar sürecektim?" **BASIN BULTENİ**

"...DİL ve Yazı'yı, bir sanat nesnesi olarak benim bugüne kadar ürettiğim, dolaşıma girmiş veyahut girmemiş İşlerimde nasıl kullandığımı, kağıda dökülmüş sanat nesneleriyle, anlatılar arasında gidip gelen gerilim dolu saatleri, metinlerle cebelleşirken geçirdiğim travmayı, İşlerin bir parçası olarak gelişen ve bana göre performatif olan bu süreci, sanattaki başarısızlığımı sürdürüp südüremeyeceğimi, müthiş bir klişeden, "*sanat bir dışavurumdur*"dan hareket ederek, bu dışavurumun bende neden güdük kaldığını, Manifesta Cinayetleri sonrasında beynimdeki hasarın tespitiyle ilgili basında çıkmayan dedikoduları;

yansımaların mîadını çoktan doldurmuş olan kavramsal sanatta bulan çalışmaların periferideki üretim safhasından kimi kesitleri, merkeze doğru akarken sanatın, geçirdiği değişimi, şu nakil ve taşıma hatta kaydırmanın benim çalışmalarımdaya büyük önemini, giderek bir sapma olarak sanatı, Şizo-Defter, Tracey Emin'in Öyküsü, Sanatçının Üç Gün Önceki Sağduyusu ve Manifesta Cinayetleri'ni anlatmaya çalışacağım. Buraya gelmeden, Tanrı'dan bu konferansın bir sorgu geçmesini istemiştım..."

"Yeni bir sanat üretme tekniği üzerinde çalışıyordum aslında. TBSÜT. Çalışırken, daha hızlı aramalar yapabilecek, **önbellek** adı verilen bir **index** yaratabilir miyim? Önbellek, yerel hayatımızdaki bir arazi, bir semptomu, veyahut saplantıyı, başka bir arazi, semptomu saptantıya ne zaman bağladığımı da hatırlatacaktı. Bir saplantıyı taşıdığım ya da ismini değiştirdiğimde, bu bağı tüm yerel hayatım içinde güncelleyebilecek bir önbellek. Bunu, benim yerime yapacak bir önbellek."

"Benim ilk ciddi müdahalem terk edilmiş bir kaleye idi. Kimden devraldığımı iyi biliyordum. Kapıdan ve pencereden yoksun bir kaleye, onun duvarlarına, duvarlardaki çatlaklara, otlara, başka bir yaşamı işte, kavramsal bir iş yaptığımı çok sonradan anladım..."

"... *Kavramsal Sanat*, sanatın kavrama biçimlerini de değiştirmişti. Sihirli değnek bendeydi, değneği yönelttiğim her şey o anda bir sanat nesnesine dönüşecekti! Bu böyle olduğu için üzülüyor değilim. Oyundan haz alıyordum ama, değneğin gücünü yitirmemesi için ne kadar dua ettim, bilemezsiniz?"

"Çoğul, muğlak ve parçalanmış anlatılar... Şizo-Defter böyleydi. Defter'in her sayfasında, ister metin, ister imaj,

kesik ya da oyuk, kolaj ya da çizik, çatlak ya da bezenmiş yüzeyler İçin bu üç durumu, üstelik çok açık bir şekilde, gözler önüne sermiştim. Merkez ve periferi düşünüyken ilk kez bu çalışmayla ortaya çıktı...”

“...Yorumdan uzaklaştığım, ısrarla kaçtığım bir döneme tekabül eden Şizo-Defter, heyecan aşamasının devamından başka birşey değildi benim gözümde. Hayatımın İç kısımlarında önemli bir değişiklik görülmüyordu. Ende ve boyda önemsiz bir artış vardı. Ciddiye alınmayacak bir anlam artışı o kadar! Kayan anlamların ardından ağlamamayı da öğrendim...”

“Olgu’dan Buluş’a: Güncel Sanatta Arşiv Karşıtı Uygulamalar” Charles Merewether; 17 Kasım 2001

“Müze olabilirsiniz, modern olabilirsiniz ancak ikisi birden olamazsınız”; Chris Dercon; 7 Eylül 2001

“A museum which just as many other museums, is in a constant process of change...I would like to call it a process of re-factors: re-novating, re-building, re-structuring, re-financing, re-organising, in short re-thinking the museum.”

“We intend to re-distribute space in our museum in order to create more space for... the public.”

“From the historical point of view, the art public was a gradual phenomenon which since 1960 has grown explosively. This is something we have to live with. Not even geniuses like Markus Lüpertz can reverse the process!”

“...we have come to realise that all the things to be found in growing number of museums are merely fragments, a small selection from a larger whole. Every item in a museum space

has become a specimen, a piece of evidence. This is turning the real and imaginary space of the museum into almost a virtual space for both the works of art and the public.”

“...today the museum is partly a representation model in itself.”

“...the museum’s public accessibility is responsible for the fact that it is no longer something ‘really special.’ Accessibility has also played a part in turning the museum into a virtual space and a representation machine. How can we then separate care for the work of art from care for the public?”

“The current interest of important architects and other cultural figures for transparency and mobility should indeed also be applied towards museum programs and architecture.”

“Investigating new, institutional models is needed to further develop the meaning of the museum. Or is the museum concept only expandable on a limited scale?”

“First there was the encyclopaedia with rows of pictures on a white wall, dedicated to, or legitimized by, chronology and/or style; now, however, the public suddenly becomes aware of a comprehensive museographic project without a real museum environment. An archive in which everyone and everything relies on the latest information techniques whose common feature is that they are image-text systems. The digital modality and especially the binary oppositions on which the database is founded are already responsible for the recent phenomenon that art is hiding behind its antithesis: behind a kind of ‘anthropomorphic fetishism.’”

“The museum indeed presents itself as a photographic-cinematographic space. Current interest in photography and cinematography, characteristic for many museums and the problems they are experiencing, highlights the issue of whether we still know what the museum is. I therefore regard the debate on the role of photography and cinematography in the museum as crucial for all deliberations about the museum’s future and its relations with the public.”

“Söylenti Kenti, Sesçil Kent, Görünmez Kent”; Hans Ulrich Obrist; 10 Mayıs 2001

“Plancıların Ardından”; Charles Esche; 16 Mayıs 2001

Diğer Etkinlikler

“Vertigo”; Tuğçe Tuna; dans gösterimi; 16 - 25 Mayıs 2002:

KONSEPT VE KOREOGRAFI

Tuğçe Uluğün Tuna

DANSÇILAR

Maral Ceranoğlu

Duygu Güngör

Aslı Öztürk

İlkem Uluğün

Tuğçe Ulugün Tuna
Bahar Vidinlioglu

Tuna, “**Vertigo**” projesinin konseptini “hareket ve mekan ilişkisi”nden almış. “**Baş dönmesine neden olan şey**” anlamına gelen “**Vertigo**”; mekanın imkanlarına göre hareketin farklı zeminlerdeki uyumunu/uyumsuzluğunu ve değişimini izleyicilere 6 profesyonel dansçıyla sundu.

“Oda Projesi;” 16 Şubat 2002

Oda Projesi, Galata’da “Oda: Bir Sergi Mekanı” ve Gültepe’de “3 Oda 1 Salon” başlıklı iki projeden oluşmaktadır. 1997 yılından beri farklı biçimlerde yürütülen projenin tarihçesini izleyicilerle paylaşmak için Proje4L - İstanbul Güncel Sanat Müzesi’nde bir sunum gerçekleştirdi.

Galata’da ve Gültepe’de bir ev ortamında yürütülen çalışmalarda projeye davet edilen sanatçılarla ve farklı disiplinlerden katılımcılarla kimi zaman günlük, kimi zaman aylık çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar orada yaşayan çocukların ve annelerinin katılımı ile gerçekleşir, kimi zaman oda’da bir konser verilir, anneler ile çay toplantıları yapılır, yemek pişirilir, kimi zaman okul bahçesinde resim yapılır, bir sanatçı piknik düzenler ya da çalışmalarını oda’da sergileyerek çocukların ve komşuların yaşantısına dahil olur. Oda Projesi davetlere ve sürprizlere açık hareketli bir yapıdır. Galata’da kendi mahalle ortamı içinde İstanbul’la ilişki kurarken, Gültepe’de İstanbul Güncel Sanat Müzesi ve Gültepe arasında bir köprü görevi görmektedir.

Kısa Biyografi:

19 Ocak 2002 - 16 Şubat 2002: Gültepe’de “Ev Hediyesi” projesi.

2001 Eylül - 2002 Ocak : Müzeye komşu bulunan ilkokulla çalışmalar: müze turları, okul bahşesinde resim, okulda derslere katılarak müze ve sergiler hakkında sohbetler.

2001 Kasım - Galata Oda Projesi çocuklarıyla müzede sergi turu.

2001 Ekim- Kentin diğer yerlerinden çocuklarla sergi turları.

21 Eylül 2001 - 1 Aralık: Proje4L - İstanbul Güncel Sanat Müzesi’ndeki Becoming a Place sergisinde “Üç Oda Bir Salon” projesi.

20 Eylül 2001- Ocak 2002: Gültepe’deki Apartman dairesinin kiralanması. (Proje4L desteğiyle).

Temmuz 2001 - Ağustos 2001: Oda Projesi’nin Gültepe’yi tanıma turları.

Temmuz 2001: Heykeltraş Denis Tricot ve müzisyen Fabrice Charles’ın Galata, Oda Projesi avlusundaki performansı.

1 Temmuz 2001: Naz Erayda’nın “Odada Bir Gün” için projesi; Galata Meydanında hulahoplar.

10 Haziran 2001: Erik Göngriç’in “Odada Bir Gün” için projesi; Galata Oda Projesi’nin komşularıyla “Piknik”.

23 Ocak 2001 - 23 Nisan 2001: Nadi Güler “Kometli 23 Nisan Resimleri” adlı projesiyle Oda’da. Galata Oda Projesi çocuklarıyla kendi mahallelerinde ve kentin farklı yerlerinde çalışmalar.

23 Eylül 2000: Seçil Yersel’in “Odada Bir Gün” için projesi; “Evlilik, Doğumünü Partisi” ve çocuklarla sohbet.

9 Eylül 2000: Özge Açıkkol’un “Odada Bir Gün” için projesi; “Evinizden bir nesne getirin”.

Ağustos 2000: Aydan Murtezaoğlu’nun “Odada Bir Gün ” için projesi; dialı sohbet.

Temmuz 2000: Güneş Savaş'ın "Odada Bir Gün" için projesi; "Kilitli Oda".

21 Temmuz 2000: Serkan Özkaya'nın "Odada Bir Gün" için projesi; "Dans".

Odada Bir Gün sanatçıları, odanın sokağında oturanlarla, bir gün geçirmeye çağıran bir projedir.

20 Mayıs - 24 Haziran 2000: "Davet"; Selim Bırsel ve "Replikas" müzik grubu.

22 Nisan - 19 Mayıs 2000: "Salınım" Seçil Yersel.

11 Mart - 8 Nisan 2000: "Kalp Ağrısı" Hale Tenger.

22 Ocak - 22 Şubat 2000: "Yararsız Bir Uzama Dair" Özge Açıkkol

Ocak 2000 - Ocak 2002: Galata'daki mekan ilk kez izleyiciye açıldı ve "Oda: Bir Sergi Mekanı" adını aldı.

"Oda Projesi'ne Ev Hediyesi"; 19 Ocak - 16 Şubat 2002:

"Proje4L'de NetArt"; Seminerler; 10 - 11 - 12 Ocak 2002

İstanbul Güncel Sanat Müzesi'nde, Yeni Medya Sanatı olarak adlandırılan multimedya sanatı üzerinde odaklanmış olan, **4L'de Net.Art** adı altında üç günlük bir forum düzenlenmiştir.

British Council tarafından desteklenen bu üç günlük forumun amacı, daha geleneksel biçimlerin yanında sanatın ve teknolojinin doğurduğu yeni ilişkileri tanıtmaktır.

Geleneksel metodlarla nadiren keşilen sanatsal, bilimsel ve sosyolojik disiplinler arasında köprü kuran yapıtı tanımlamak için yeni medya sanatçıları ve destekleyicileri tarafından kullanılan kuramsal ortaklıklar vardır.

Genel olarak, yeni medya sanatı, sadece bilgisayarları ve diğer yeni dijital teknolojileri yapıta dahil etmez, bilgisayarın ve teknolojinin hesaplama güçlerini biçimlendirip yıkarak yeni semboller, anlamlar, iletişimler ve formlar ortaya çıkarır.

Bir araştırmanın sonuçlarına göre; yeni medya sanatıyla ilgili bağlayıcı kavramlar ilişkilendirme, işbirliği, etkileşim, açık yapıt, şebekeler, hesaplanabilirlik ve toplumsal süreç ve olasılıktır. Bu geniş yelpaze dijital video sanatını değil; web-art'ı, robot teknolojisini, sanal gerçekliği, biyoteknoloji ve genetiği içermektedir. Bu tanımlar yeni teknolojilerle değişecek ve gelişecektir. Sanatçı veya izleyicinin bu teknolojilere olan yaklaşımı açısından yeni medya sanatını daha önce varolmamış belirli teknolojilerle kurduğu bağlantı aracılığıyla tanımlamak doğru olacaktır.

Bu forum, Türkiye'de ilk defa gerçekleşmiş olan www.afairplace.org adlı online sergi kapsamında düzenlenmiştir. Sanat yönetimini Claire-Lyse Bucci'nin tasarladığı proje, The British Council tarafından desteklendi. Küratör Bucci, bu sergi ile günümüz sanat dünyasına yeni bir bakış açısı taşımayı hedefliyor: **“net art”**: İnternette sanat.

Bu sergiden 8 sanatçı (Nick Crowe, Stanza, Nina Pope, Gary Stewart pour The London Turing Project, Heath Bunting, Richard Wright, Andi Freeman, Simon Pope) katıldıkları forumda kendi projelerinin üzerinden world wide web'in

doğasını ve onunla geliştirdikleri ilişkileri irdelediler.

Net Art Forumları:

Cem Gencer - "Net.Art"

Andi Freeman - "Empire State Human"

Heath Bunting - Irational.org

Nick Crowe - "Dijital İşler Hakkında"

Gary Stewart - "The Institute of International
Visual Arts"da Multimedia projeleri

Richard Wright - "The Bank of Time"

Güven İncirliöglu Xurban.net

Simon Pope - "Ice Cream for Everyone"

Nina Pope - "Broadcast"

Şehirsel Oyunlar

Heath Bunting - "International Urban Adventures Rally"

Stanza - "Merkez Şehir"

The Touring London Project

Simon Pope - "Londra Yürüyüşü"

Xurban.net - "Merkezî Zeka"

**"Rezonans, Ritm, Eko, Sıfır+Kör" müzik ve video
performansı; 24 Kasım 2001**

Proje4L "Yerleşmek" sergisi, SIFIR+KÖR'ün elektronik müzik ve videodan oluşan bir performansı eşliğinde sonlandı. Zafer Aracagök elektronik müzik kimliğini "SIFIR" olarak adlandırıyor. KÖR ise Ersan Ocak, Kemal Seçkin ve Tolga Avcil'den oluşan bir video grubudur. SIFIR'ın NEREDEORADABURADA adlı albümü, 2001 yılında ADA Müzik'ten yayınlamıştı.

Performansı oluşturan kavram Rezonans olarak belirlendi. Bu şekilde m¼zik ve videonun birbirini karşılıklı harekete geçirip bir b¼t¼nl¼k oluşturmadan hem birlikte hem de ayrı ayrı nasıl varolabileceğinin sorgulaması olasılığı ortaya çıkarıldı.

SİFİR'ın m¼ziđi, özellikle “punk”tan sonra m¼ziđin kendinden kaçan bir ritim karmaşası haline gelmesi ve m¼ziđin hayatı başlatan kalp atışı ile bu kalp atışından kaçan, kendi kendini varettiği anda kendini yokeden bir tavıra d¼nuřmesinin ¼r¼n¼d¼r. Daha basit anlamda, bir t¼r Yapboz m¼zik. M¼zik, m¼zik olmayı yitirmeden ne dereceye kadar kendini m¼zik yapan şeyden uzaklaşabilir?

“Taksim'den Taksim'e Ehliyetsiz Performans”; Orhan Esen; 24 Kasım 2001

Orhan Esen'in, aynı g¼n içinde, İstanbul'a özg¼, özel binek otomobil hariç olmak üzere çok sayıdaki değişik “vesait” ile Taksim'den yola çıkıp tekrar aynı noktaya geri d¼nerek gerçekleştirmeyi denediği ehliyetsiz performans, Proje4L - İstanbul G¼ncel Sanat M¼zesi'nde sunuldu. Sunum, 4 Kasım'da yapılan için kayıtları ve belgeleri temelinde, özg¼n bir formatta şekillendi. Performansı temsil eden malzemenin ¼zerinden hep birlikte geçiliyor, birlikte değerlendiriliyor. Performansın özelliği, farklı bireyler ve gruplar tarafından, farklı versiyonlarda tekrarlanabilir oluşu ve bunu teşvik etmesidir. Performans, kişilerden bağımsız, kamusal niteliktedir: Gerekleştirenlerden çok, eylemin yapıldığı ortamın, İstanbul'un performansı olduğunu söyleyebiliriz. “Ehliyetsizler için bir İstanbul

performansı”.

Performans, kamusal ve özel alanın İnşası olgusu ve bunun sanat yapıtlarına nasıl yansıdığını gösteren “Yer-leşmek” adlı sergiye ev sahipliği yapan Proje4L’de İlk kez sunuldu. Bu performans İstanbul ve ulaşım temasına, yalnızca sıkça dile gelen ya da gel/e/meyen sorunlar açısından değil, bir kültürel/tarihsel zenginlik ve geniş bir toplumsal etkileşim potansiyeli olarak da bakmayı deniyor.

Performansın izleyiciyi “ehliyetsizlerin İstanbulu”nu birlikte düşünmeye ve bu alanda özgün üretime kışkırtma hedefi var. Dolayısıyla; ziyaretçiler, kendi güzergah ve hikayelerini üretmeye teşvik edildiler.

MAĞAZA

Türkiye’nin ilk kez bir “konsept store” olarak kurulan mağazalardan biri olan E.LA Tasarım, Proje4L ve FoodTo.be restoranı bünyesindeki “müze mağazasında,” “tasarım objeleri”nin yanı sıra sanat ve mimari kitapların çeşitliliğiyle dikkat çekiyor. 2001 yılında E.LA’nın Müze mağazasında, müzede gerçekleşen dönemsel sergilerde yer alan tasarım objeleri ve sanat eserleri alıcılara sunuldu. Sürekli yenilenen bu eserler dışında müzede, E.LA’nın derlediği diğer ürünler de satılıyor. Önümüzdeki yıllarda da E.LA müze mağazası bu yapısını koruyarak, ancak yeni sergilerden yeni objeleri müze ziyaretçilerine sunmaya devam edecektir.

CAFE

İstanbul’un Four Seasons’dan ve daha sonra Circus’tan tanıdığı Venedikli şef Carlo Bernardini’nin, Proje4L’deki FoodTo.be restoranı geçtiğimiz yıl büyük başarı gösterdi. Mevsimlere göre değişen menüsünde hafif, çağdaş akdeniz lezzetleri sunan To.be; kahvaltıdan özel organizasyonlara

birçok seçenek sundu. FoodTo.Be bu konseptini önümüzdeki senelerde de sürdürecektir.

EKONOMİ

DESTEKLEYENLER

BAŞLANGIÇ DESTEKLEYİCİLERİ

Erco/Total Aydınlatma

derİndesign

Geomİm

MozaİK

KURUMSAL DESTEKLEYİCİLER

Aktİf Dağıtım

Alo Kurye

Eurocolor

Make fresh media

NetOne

Wall

Mİmeray

Sergi Destekleyicileri

YERLEŞMEK

The Marmara, İstanbul

İASPİS (International Artists Studio Program In Sweden)

Senatsver waltung für Wissenschaft, Forschung und Kultur,
BerlIn

YENİDEN BAK

Eurocolor

WWW

Ofset
Capitol
BEK

DUR BİR DAKİKA

Kone
FİNLANDİYA BÜYÜKELÇİLİĞİ

ARNE JACOBSEN

Ana Destekleyicimiz
NOVO NORDISK

Mozaik
Bishop
Total Aydınlatma
Euro Color
Bang & Olufsen

DDC (Danish Design Centre)
DCA (Danish Design Centre for Architecture)
İKS (Danish Secretariat for International Cultural
Relations)
İstanbul Danimarka Başkonsolosluğu
İstanbul Danimarka Ticaret Ataşeliği

Konferans Destekleyicileri

Hans Ulrich Obrist, Kratr, Paris Modern Sanatlar Müzesi,
Fransız Kültür Merkezi katkılarıyla;

Charles Esche, Yönetmen, Rooseum Güncel Sanat Merkezi,
Malmö, İsveç, **The British Council** katkılarıyla;

Chris Dercon, Boymans van Beuningen Müzesi, Rotterdam,
Hollanda, **Hollanda Konsolosluğu** katkılarıyla;

Şener zmen, Sanatçı, **NIFCA-Network North Lectures**,
Helsinki dizisi katkılarıyla;

Ayşe Erkmen, Sanatçı, **NIFCA-Network North Lectures**,
Helsinki dizisi katkılarıyla;

Jerome Sans, Ortak Yönetmen, Palais de Tokyo, Paris,
Fransız Kültür Merkezi katkılarıyla;

Erden Kosova, Sanat Tarihçisi ve Küratör, **NIFCA-Network
North Lectures**, **Helsinki dizisi** katkılarıyla;

Proje4L'de konferans verdiler.

EXPECTATIONS FOR COMING YEARS

BOARD OF DIRECTORS AND STAFF

Kurucu: Can Elgiz, Sevda Elgiz

Yönetim Kurulu Başkanı: Can Elgiz

Yönetmen: Vasıf Kortun

Enstelasyon Asistanı: Barış Öktem

Yasemîn Tenger
Dİdem Şahenk
Özge Açıkkoç
Dİlek Başgürboğa

Gönüllüler: Sibel Alemdar
Ayda Elgiz
Beril Özkoçak
Burcu Şahinli
İlke Yılmaz

Proje4L
İstanbul Güncel Sanat Müzesi
İstanbul Museum of Contemporary Art
Harman Sokak, Harmancı GİZ Plaza
Levent 80640 İstanbul - TR
Tel: +90 212 281 51 50
Fax: +90 212 283 17 99
E: Info@proje4L.org
www.proje4L.org

